

سقف عطر و عطر کب

کاشان از کهن‌ترین شهرهای ایران بشمار میرود که قدیم‌ترین آثار تمدن ایرانی را در دل پنهان داشته است. هنگامی که بموزه ایران باستان برویم نخستین اشیاء باستانی که خواهیم دید مربوط به صفاریانی است که از سینه این شهر باستانی تاریخی بیرون کشیده شده است. سفالهایی که از تپه «سپلک» کاشان بدست آمده بنا بر دلائل علمی در چهار هزار سال پیش از میلاد مسیح آبادان و جایگاهی بلند پایه و بلند آوازه بوده است. برای آشنائی بیشتر این شهر قدیمی کتب قدیم را ورق می‌زنیم

نام و بانی کاشان

برای شهر کاشان برخلاف سایر شهرهای ایران که هر یک دارای تاریخچه‌های مدونی است کتابی از قرون قدیم بجای نمانده است تنها یک کتاب بخامنه عبدالرحیم بن ابراهیم ضرابی متخلص به سهول بسال ۱۲۸۷ تحریر یافته که مرآت قاشان نام گرفته. علت این امر آن بوده که کاشان تا یک قرن پیش وضع مستقلی نداشته و همواره جزئی از اصفهان یاقم بوده است.

مرآت قاشان وجه تسمیه قدیم و جدید و ابتداء و بانی کاشان را اینطور می‌نویسد: امروز نام این بلد اشهر و اعرف لسنه و اقواء کاشان است و در کتب لغت عرب آنچه ثبت شد قاشان است. در زمان قدیم نام این ولایت «چهل حصار» بوده قلعه پندی مخصوص نداشته است.

هنگامیکه زبیده خاتون منکوحه مارون الرشید خلیفه عباسی از زمین کاشان گذر کرد در یکی از قلعه‌جات چهل حصاران منزل کرد و چون اهالی این حدود تازه بدرجه اسلام مشرف شده

بودند زبیده خاتون را خدمت کرده و مراسم تعظیم و تکریم بنقدیم رسانیدند و زبیده خاتون گفت مرا خیال آنست که در ازای خدمات شما اظهار محبت و رافتی بنمایم، بهتر آن است که بخواهش خودتان معمول دارم. مهم خود را اعلام دارید تا در بر آوردن آن اقدام بعمل آوردم و از حضرت خلیفه نیز درخواست نمایم تا نهایت عنایت را در باره شماها مینویسند.

مردم گفتند: که چون منزل و مسکن معتبر و مستحکم نداریم و جمعیت مادر این جلگه متفرق است سالی چند دیلمان (دیالمه) بر سر مامیتان قدمال و عیال ما را اسیر و دستگیر می‌نمایند مهم ما آن است که رفع شر و دفع تعدی از سر این ضعفا نموده و در بنسبت خود حفظ فرمایند.

زبیده خاتون را خواهش اول چهل حصاران مقبول افتاده فی الفور با حضرت معماران و ارباب خیرت حکم فرموده و طرح برج و بارو بساختند و خندق‌ها را که در این زمین وسیع بسیار بود از خاکستروکاه افشانند چنانکه از آن ایام این شهر به «کاه افشان» هم معروف گشت و بکثرت استعمال پارسیان کاشان گشت.

آب و هوای کاشان

مرآت قاشان اضافه میکند: نظر باینکه کاشان از اقلیم چهارم است فصول اربعه آن قریب با اعتدال است و هر یک بمقتضای طبیعت بوجه احسن میگذرد مثلاً زمستان تدارک یخ تابستان زامین نمایند، پرودت اشجار و زراعت را زیان و خذلان نمی‌رسانند. تابستان محصول زمین و حاصل درختی را بسیار تربیت کند و بکمال رساند، بهارش محتاج بتعریف

نیست و پائیزش مثل دیگر بلاد ایران.

مردم این بلد چند فرقه هستند، علماء، تجار، اصناف، زارع و همه مشغول عمل خود و هر دسته در مقام خود زاید الوصف عزت طلب و مقید تعارفات رسمیه، طالب برتری و صدر طلب هر گاه مهمانی بر آنها وارد آید نهایت مهربانی و تمجید و احترام بر او مرسوم و معمول میدارند اما در میان مردم این بلدی هم شریب شقی گاهی یافت میشود که خراج و باج از عالم، تاجر و زارع همی گیرند. مردم آن شومعه و مسلمان و بناهای اسلامی در این شهر بسیار است زبان مردم بر دو نوع است نوعی که اهل دیگر بلاد از فهم و معانی آن عاجزند و نوعی زبان رایج که با با طاهر با آن اینگونه شعر سروده الهی دل بلایی دل بلایی

کنه چشمان کرودل ایام بتلایی

چشمه نیند روی زیبا

چه دانند که دلبرد در کجایی از مذاهب مختلفه در این بلاد بجز سید دراند خانوار بودی کسی نیست و از ایشیه و عمارات در آن بسیار است که بغایت مشهور است و از آن گونه: بقعه بابا افضل، مسجد جامع مدرسه سلطانی، میر نشانه، قدمگاه حضرت علی بن ابیطالب، قدمگاه صالح آباد، امامزاده هلال، مزار ملامحسن فیض، امامزاده سطا بخش، مزار ابولولو، مزار محتشم و غیره اما چگونگی کویم که این بلاد چه مصیبت‌ها که از جنگ و ملوک الطوائفی که ندید و پیوسته در کبر و دار حوادث بوده چندی ملوک الطوائفی بود پس آنکاه شاه سلطان حسین صفوی بخاطر اینکه مردم این شهر تمکون و اطاعت او را نمیکردند حکم بقتل و غارت

در این دیار زانی بردبار و صبور ندی میکنند

شهرورعیت و مال و منال این حدود کرد.
 در زمان نادر شاه حاکمی زئوف و مهربان
 این شهر را دوباره بصورت اول امن و آسان
 کرد تا گاه در سنه ۱۱۶۰ هجری افغانان
 بهرم حدود یزد و کاشان باین شهر تاختند
 لکن آسیب بسیار نرساندند و روز گساری
 بسیار گذشت که مردم این شهر در امنیت
 گذرانند. در زمان دولت شاهنشاه محمد
 شاه در اوضاع این شهر و آداب رعیت توجیهی
 مینمود گشت و در زمان ناصر الدین شاه
 قاجار این بلاد بمنتهی امنیت و آسایش
 رسید و نظر باین که کاشان فریب به
 دارالخلافه طهران است بود هرگز فتنه و
 فساد و ساخت و تازی در آن اتفاق نیفتاد
 اما در باره اخلاق زنان و مردان
 ایسن بسلاط سخنی چند گویم
 که خالی از لطافت و نوازش نباشد.

زنان از روزیکه وارد خانه شوهر
 شوند وجود خود را برای آن دانند که
 جزئی از کلی امور خانه شوهر و زحماتی که
 در بریدن و دوختن لباس خود و شوهر و
 اولاد از دختر و پسر که آورند شستن و
 رفتن و پختن و گذاشتن و برداشتن و نشستن
 متصور است متحمل باشند و نگذارند حبه
 شقه و دیناری از مال شوهر حیث و میل
 شود.

مردان قدمی بر رضای زنان خویش
 برندارند. چون بیایک دامن و وفا و طینت
 آنها اعتماد بسیار دارند گرچه برای

یکی از مساجد کاشان

هنام عروسی زنها در اندرون شادی می کنند و مردها در بیرون...

روی خوانچه گاهی مینویسند: پس ما را
 بغلام قبول کنید.

کسان عروس در ازای این خوانچه
 شیرینی دوباره خوانچه شیرینی دیگری
 بخانه داماد فرستند و روی آن نویسند:
 «دختر ما کنیز شماست»

چند روز بعد پدر و خویشان مرد
 داماد بسیدن پدر و خویشان
 مرد عروس میروند و هنگام رفتن از طلمه
 برای خواندن خطبه عقد دعوت کنند.
 بعد از صرف شیرینی خطبه عقد قرائت
 شود بعد ساعت عروسی معلوم گردد و
 هر دو طرف بتهیه لوازم پردازند. روز
 عروسی ابتدا از خانه داماد خوانچه های
 شیرینی و میوه بخانه عروس فرستاده میشود
 و رسم است که از طرف داماد اطراف خانه
 عروس آتش بازی کنند مجلس عروس به دو
 مجلس زنانه و مردانه تقسیم میگردد یکی
 در بیرون و دیگری در اندرون. هنگامیکه

هر مرد چهار زن عقدی و صیغه بسیار حلال
 است اما زنان کاشان به خاطر حسن سلوک
 در خانه شوهر میمانند و اغلب مردان تا
 آخر عمر بایک زن روزگار میکنند.

و اما آداب عقد عروسی چون پسران
 سن ۱۶ رسند اگر از هم و دایره و
 خاله یا همسایگان دختری است میگیرند
 و الامادران چادر بر سر نهاده و خانه بخانه
 بنوبت محلات میگردند و دختری موافق
 میل خود نشان میدهند در منزل مادرو کسان
 آن دختر بنشینند و قبل از آنکه
 فتح باب سخنی کنند اظهار عطف
 کنند و آب سرد طلبند کسان
 دختر آب و قلیان آورند اما واردین از
 کشیدن قلیان امتناع کنند و گویند شیرینی
 موهون بود، سپس کسان دختر شربت و
 شیرینی آورند و سپس سخن آغاز
 کنند.

بعد از قبول کسان دختر سه روز بعد
 از خانه داماد خوانچه و شیرینی وانگشت
 و پارچه قیمتی بخانه عروس میبرند و

لوله کشی کاشان

در روز یکشنبه ۱۸ اردیبهشت ۱۳۳۹ لوله کشی شهر طی مراسمی حضور هیئت دولت افتتاح شد. در زیر گزارشی را که به همین مناسبت بدست ما رسیده است برای اطلاع خواننده عیناً درج می کنیم:

شهرستان کاشان که تا تهران ۱۰ کیلومتر فاصله دارد بواسطه نزدیکی کویر دجارجم آب است و آب آشامیدنی اهالی از آب انبارهای قدیمی تأمین میگردد.

سازمان برنامه برای تأمین آب آشامیدنی مردم این شهرستان که قدمه آن بنا بر دلالت آثار باستانی که در شهرستان مزبور بدست آمده به دو سه سال قبل از میلاد می رسد اقدام به ایجاد تاسیسات لوله کشی مدرن نمود.

طرح لوله کشی آب کاشان در دو برنامه هفت ساله اول به مؤسسه مهندسی مشاور رستمی و اگذار گردیده و موسسه پروژه های مقدماتی و قطعی را تهیه نمود. در برنامه هفت ساله دوم نظارت در مناقصه اجرای طرح به موسسه کو کس ارجاع گردید. اخیراً پس از لغو قرارداد موسسه مزبور نظارت در تهیه کارهای قرارداد لوله کشی توسط مهندس مشاور دکتر کورس انجام گردید.

طرح لوله کشی آب مزبور برای مصرف ۷۵ لیتر روزانه برای هر نفر طرح شده است جمعیت کاشان بالغ بر ۲۰۰۰ نفر می باشد و طرح مزبور پس از تکمیل قسمت های اضافی تا ده سال آینده احتیاجات شهر را بآورد نظر گرفتن از دید جمعیت خواهد نمود.

هرینه تاسیسات:

هرینه تاسیسات آب کاشان حوالی معادل ۲۰۰۰۰۰۰ ریال می باشد. از مبلغ مزبور ۷۳۰۰۰۰۰ ریال قانون برنامه اول بشهرداری کاشان داده شد و چون مبلغ مزبور برای تکمیل ها کافی نبود از طرفی قانون برنامه اول ساله دوم اجازه پرداخت وام بیشتری نمود. برای انجام کارهای باقیمانده مبلغ ۵۰۰ میلیون ریال قراردادی بر اساس ۵۰٪ شهرداری کاشان منعقد گردید و با تأمین وجوه اضافی مورد نیاز کار بی پایان رسید.

تاسیسات مزبور شامل قسمت های اساسی زیر می باشد:

۱- چاه های عمیق که توسط شتر کوه - بهامی آب حفر گردیده است.

کوه دنبل

یکی از شاهکارهای تباریخی کاشان کوه دنبل است. در تواریخ آمده است که کیخسرو به مهندس حکیم فرمود خانه ای برای من در نقطه ای مضافه دور بنا کن که در آن آرامش و آسایش یابم و مهندس حکیم کوه دنبل برای کیخسرو ساخت از کوهی قلعه ای ساخت که در سینه آن چشمه های زلال جوشان و خروشان عیان گشت و راه که بقلعه می پیوست بساندازه روندیک اسب بود این قلعه زمانی متعلق بطایفه فتحعلی خان صیاضی بود که از شاهکارهای ایران بشمار میرود.

در شاهنامه این قلعه سحر آمیز را اینطور بیان میکنند:

در اینجا یکی کوه بین بلند که بالاش برترز چون وز چند یکی نیم فرسنگ بالای کوه که از رفتش مرد گردد ستوه بفرمود تاسنک خسار اکند دو خانه درو بر یکی جا کنند دو خانه دگرز آ بگینه ساخت ز بر جدر جای اندر نشاخت ز جزع عیانی یکی کتهدی نشتنگه نامور مؤبدی چنان جای که ساخت بر خطر است که دانش در آن جای هرگز نکاست دو خانه ز بهر سلاح نبرد بفرمود در نقره خام کرد بر ایوانش یا قوت برده بکار همه منظرش سر بسر زرنسکار چنان جای که ساخت بر خطر است که نی روز افزون و دوشب بکاست همه ساله در پیش بهاران بدی کلان چون رخ کلهذاران بدی که آنرا کسی تا نبیند بچشم تو کوئی که کورنده کورده بخشم

شهرهای دیگر کاشان

بعد از کاشان بزرگترین شهر آن راوند نام دارد که محل بزرگترین کارگاههای قالی بافی است. مسجد جامع که از شاهکارهای معماری است در شهر راوند است.

آران، بهدکل، بزرگ ازیهلاقات و قشلاقات کاشان است که محصول عمده و معروف آنها سیب گلایی و مخصوصاً انار می باشد. نیاسر و قصر دوشهر دیگر کاشان است که عطر و کلاب آنها در ایران معروف است و آبشار بزرگ نیاسر در ایسران بی نظیر است زمین جوشقان خالدآباد نطنز، بوزیدآباد، مهر رود و نوش آباد، از شهرها و قصبهات دیگر کاشان است که محصول آنها عطر، و قالی و میوه است.

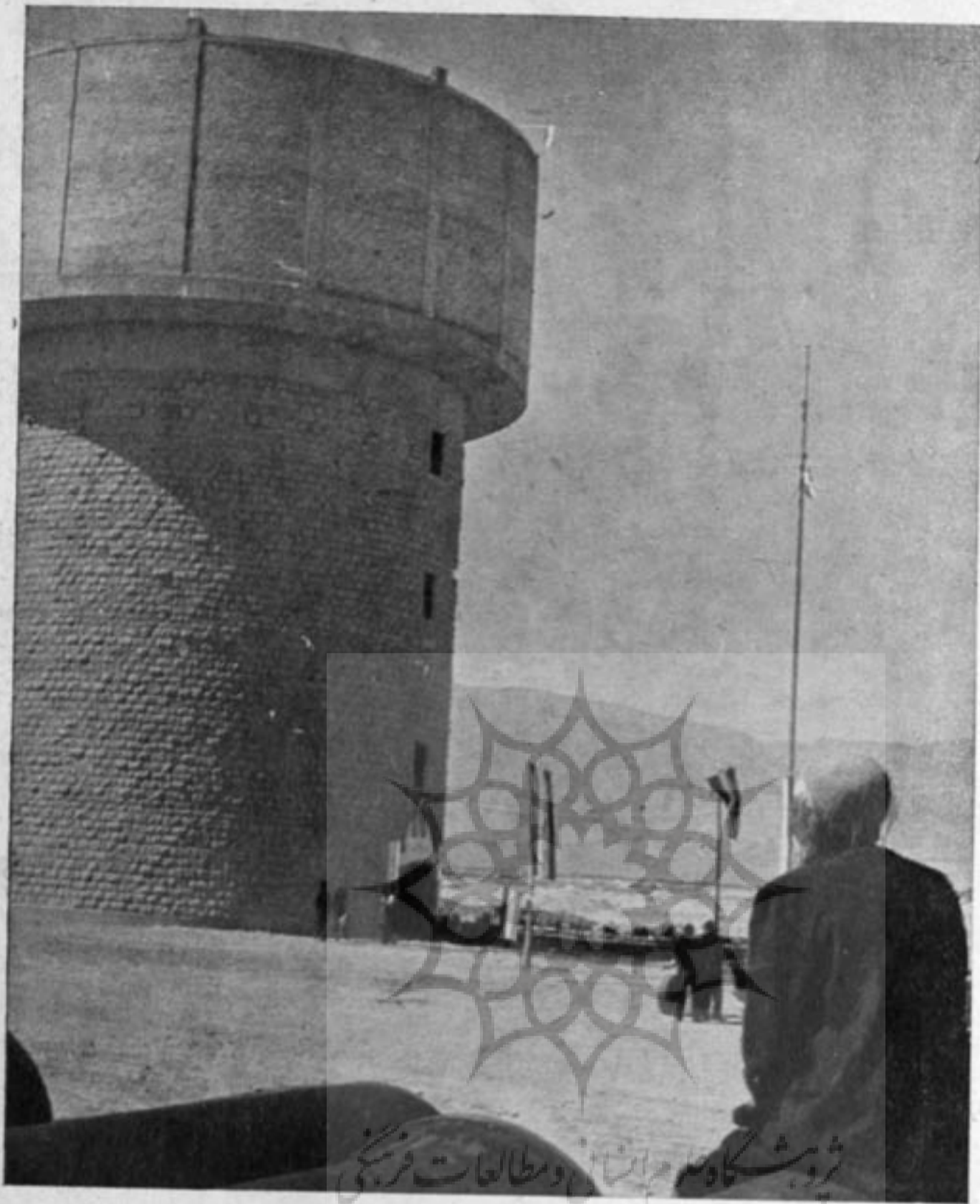

یکی از طلاب کاشان

عجز و لایه کند و سپس یک قطعه طلا و جواهر باسم کلید زبان باو تقدیم کند. رسم است که کسان داماد برای تعامشای این ناز و نیاز در گوشه ای خود را پنهان کنند و اینهمه خودداری عروس برای آنست که فردا زنان داماد نکویند ناچوری کرد. شب بدین منوال بگذرد تا اینکه یکشب داماد عروس را بخسانه خود میبرد و چون شیر و شکر با هم در آمیزند ولی طرفی بر نیندند.

نیاز است و ناز است و بوس و کنار بجز شیر کساحو نماید شکار تا آنکه داماد عروس اجازه بردن را بخانه داماد فرستد پس با ساز و دهل و شیرینی و شربت عروس را بخانه داماد برند و عروسی کنند.

داماد داماد برای بردن عروس با ندرتون آید روی او را از کلاب غرق کنند. بعد از مراسم عروسی رسم است که سه شب بعد داماد نیمه شب بخانه عروس برای نامزد بازی آید، عروس در این هنگام تنها نیست بلکه چند تن باسم پاسیز دایه و دده در اطاق او میخوانند هنگامیکه داماد در اطاق نشاند، کلاب و عطر بروی او پاشد. داماد عروس را طلبد بقدره پاسیز برود و عجز و التماس داماد را بعروس خیر دهد اما عروس ناز کند و نباید گوید داماد باید خودش بیاید آنگاه داماد با اطاق عروس آید و او را چون جان عزیز در بغل گیرد و با اطاق دیگر برد ابتدا عروس امتناع کند و سخن نکوید تا اینکه داماد

۲- تلمبه‌های چاه‌های عمیق و تلمبه‌های تلمبه‌خانه اصلی که از شرکت فروپسلاست جمعا بمبلغ ۲۸۰۰۰۰۰۰ ریال خریداری شده است.

۳- نصب شبکه و ساختمان منابع و تلمبه‌خانه‌های اصلی و فرعی که توسط شرکت ساختمانی کشوری انجام شده و جمع هزینه آن ۴۶۰۰۰۰۰۰ ریال میباشد.

۴- لوله‌های شبکه لوله کشی که توسط شرکت الکساندر کیپ از شرکت استانتون انگلستان همراه بالوله‌های مورد نیاز تاسیسات آب خرمشهر و شهر ری خریداری شده است.

مشخصات اجزاء اصلی تاسیسات آب آشان بشرح زیر است:
تأمین آب

برای تأمین آب کاشان پنج حلقه چاه عمیق در غرب کاشان بنظارت موسسه ستمو حفر گردیده و فعلا دو حلقه چاه آن آماده بهره برداری میباشد که در حال حاضر برای تأمین آب شهر کافی است.

سه حلقه دیگر بتدریج پس از تکمیل تاسیسات لوله کشی اضافه خواهد شد.

ظرفیت آبدی هر يك از چاهها حداقل ۴۵ متر مکعب در ساعت میباشد و باین ترتیب در حال حاضر ظرفیت آب چاهها جمعا ۹۰ متر مکعب در ساعت میباشد
منابع زیرزمینی و تاسیسات مرکزی

آب هر يك از چاههای عمیق بوسیله يك تلمبه الکتریکی بقدرت ۳۰ اسب بخور زیرزمینی دو قسمتی که ظرفیت کل آن ۸۰۰ متر مکعب میباشد جاری میشود.

پس توسط تلمبه‌های تلمبه‌خانه اصلی آب بمنابع مرتفع و شبکه شهر فرستاده میشود.

در تلمبه‌خانه اصلی آب بمنابع سدستگاه تلمبه الکتریکی هر يك بطرفیت ۳۶۰ متر مکعب در ساعت نصب شده و بنا بر این ظرفیت آبدی تلمبه‌خانه اصلی ۱۰۸۰ متر مکعب در ساعت میباشد.

منابع مرتفع توزیع

در غرب - شمال و جنوب شرقی کاشان سه منبع مرتفع آب از جنس بتون مسلح نصب گردیده و ظرفیت هر يك از آنها ۱۵۰۰ متر مکعب و ظرفیت کل آنها ۴۵۰۰ متر مکعب میباشد. ابتدا آب از تلمبه‌خانه اصلی

رتال جامع علوم آسان

در نقاط مختلف شهر نصب گردیده است.

ضمنا از مجموع لوله‌های وارد شده هم اکنون ۱۹٫۵ کیلومتر لوله بقطرهای مختلف ۱۶ و ۱۲ اینچ و ابعاد کوچکتر در محوطه تاسیسات آب موجود است تا برای انجام عملیات آتیه مورد استفاده قرار گیرد.

تجهیزات الکتریکی تاسیسات

برق مورد نیاز تاسیسات لوله کشی با ولتاژ قوی ۶۰۰۰ ولت از طرف شرکت نساجی کاشان تأمین میگردد. در نزدیکی هر يك از چاههای عمیق و همچنین در کنار

بمنبع شماره يك فرستاده و از منبع مزبور به شبکه جاری میشود.

در دو نقطه دیگر شهر و منبع شماره ۲ و ۳ برای ذخیره کردن آب و استفاده در مواقع حداکثر مصرف در نظر گرفته شده است.

شبکه لوله کشی

از منابع مرتفع مزبور آب وارد شبکه توزیع میشود.

شبکه آب کاشان بالوله‌های چدنی ساخته شده و طول شبکه ۲۰ کیلومتر میباشد.

در شبکه مزبور ۹۲ عدد شیر برداشت آب و ۲۴ عدد شیر آتش نشانی

تلمبه‌خانه اصلی بوسیله يك پست ترانسفور ماتور نیروی برق به ولتاژ ضعیف ۲۳۰ و ۴۰۰ ولت تبدیل میگردد. پستهای ترانسفور ماتور کنار چاههای عمیق از طرف شرکت نساجی کاشان نصب شده و پست ترانسفور ماتور ۲۰۰ کیلووات آمپری تلمبه‌خانه اصلی توسط سازمان برنامه خریداری و نصب گردیده است.

تاکنون ۱۴۱ طرح آبیاری در سازمان برنامه تصویب گردیده است که تا بحال ۱۲ طرح آن با تمام رسیده و ۶۱ طرح آن در حال اجرا و بقیه در دست مناقصه و مبارزه قرار داده میباشد.